

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1991

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
41

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1941

Τροποποίηση διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που φήμισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'.

Τροποποίηση διατάξεων του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 1.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 74 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν αυτός που καταδικάσθηκε σε κάθειρξη ή φυλάκιση είναι αλλοδαπός, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλασή του από τη χώρα. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την υπό όρο απόλυτη του από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση διατάχθηκε από το δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή.»

Άρθρο 2.

Το άρθρο 82 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Μετατροπή των περιοριστικών της ελευθερίας ποινών

Άρθρο 82.

1. Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που δεν υπερβαίνει το έτος, μετατρέπεται σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο, εκτός αν το δικαστήριο με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του κρίνει ότι απαιτείται η μη μετατροπή της, για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.

2. Το δικαστήριο κατά την επιμέτρηση της ποινής φυλάκισεων, που είναι μεγαλύτερη από το έτος και δεν υπερβαίνει τα δύο έτη, αποφασίζει συγχρόνως με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του τη μετατροπή της ή μη σε χρηματική ποινή, αν κρίνει ότι η ποινή αυτή αρκεί για να αποτρέψει το δράστη από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.

3. Το ποσό της μετατροπής καθορίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση, αφού ληφθεί υπόψη η οικονομική κατάσταση του καταδικασμένου. Κάθε ημέρα φυλάκισης υπολογίζεται σε ποσό χιλίων έως είκοσι χιλιάδων δραχμών και κάθε ημέρα κράτησης σε ποσό πεντακοσίων έως επέντε χιλιάδων δραχμών. Αν ο καταδικασμένος αδυνατεί λόγω της οικονομικής του κατάστασης να καταβάλει το κατώτατο όριο της μετατροπής και το έγκλημα δεν οφείλεται σε φλοκέρδεια, το δικαστήριο μπορεί, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του, να μειώσει το ποσό της μετατροπής μέχρι του ενός τρίτου του κατώτατου ορίου.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών μπορεί να αυξημειώνονται τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 ποσά μετατροπής των περιοριστικών της ελευθερίας ποινών.

5. Σε περίπτωση μετατροπής της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο, η αρχική ποινή εκτελείται χωρίς να επιτρέπεται κανένας λόγος απαλλαγής, ώσπου να καταβληθεί στο δημόσιο ταμείο το ποσό της μετατροπής.

6. Ποινή φυλακίσεως, που είναι μεγαλύτερη από ένα μήνα αλλά δεν υπερβαίνει το έτος, μπορεί να μετατραπεί σε παροχή κοινωφελούς εργασίας μόνο αν το ζητεί ή το αποδέχεται ο καταδικασμένος και το δικαστήριο κρίνει ότι η εργασία αυτή είναι εφικτή και χρήσιμη για το συγκεκριμένο δράστη.

7. Αν το δικαστήριο αποφασίσει τη μετατροπή της ποινής φυλακίσεως σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, καθορίζει συγχρόνως στην απόφασή του και τον αριθμό των ωρών κοινωφελούς εργασίας, που αντιστοιχούν σε κάθε ημέρα φυλακίσεως. Κάθε ημέρα φυλακίσεως μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας τεσσάρων ωρών, το δικαστήριο όμως, λαμβάνοντας υπόψη τις προσωπικές συνθήκες του καταδικασμένου, μπορεί να περιορίσει την κοινωφελή εργασία μέχρι δύο ή να την αυξήσει έως έξι ώρες για κάθε ημέρα φυλακίσεως. Ο εισαγγελέας εκτελέσεως της ποινής ορίζει αμέσως, ευθύνς ως καταστεί εκτελεστή η ποινή, με διάταξή του την υπηρεσία, τον οργανισμό ή το πρόσωπο, προς το οποίο θα παραχθεί η κοινωφελής εργασία και το χρόνο παροχής της. Ο χρόνος αυτός ορίζεται εντός διαστήματος που αρχίζει από την επομένη της ημερομηνίας κατά την οποία γίνεται εκτελεστή η απόφαση και λήγει σε χρόνο που δεν μπορεί να υπερβεί το τριπλάσιο της διάρκειας της ποινής που του επιβλήθηκε.

8. Η κοινωφελής εργασία παρέχεται χωρίς αμοιβή σε υπηρεσίες του κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα ή σε μη κερδοσκοπικά κοινωφελή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή και άλλα, τα οποία ορίζονται με την υπουργική απόφαση του τελευταίου εδαφίου. Μπορεί επίσης να αφορά και σε παροχή υπηρεσιών προς τον παθόντα, αν κατέστη ανάπτηρος και συμφωνούν ο καταδικασμένος και ο παθών. Την εκτέλεση της κοινωφελούς εργασίας επιβλέπει επιμελητής κοινωνικής αρωγής, εκτός αν το δικαστήριο διατάξει διαφορετικά. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και των τυχόν άλλων συναρμόδιων υπουργών καθορίζονται η οργάνωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας, η διαδικασία επιλογής, ανάθεσης και επιβλεφής της σχετικής εργασίας και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

9. Αν η εργασία δεν παρέχεται υπαίτιως στον προσδιορισμένο από την υπηρεσία χρόνο ή παρέχεται πλημμελώς, παύει να ισχύει η μετατροπή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας και το υπόλοιπο της ποινής εκτίεται. Το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση μπορεί σ' αυτήν την περίπτωση, μετά από αίτηση του καταδικασθέντα, να μετατρέψει την ποινή σε χρηματική.

Σε κάθε περίπτωση παράβασης ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής ενημερώνει σχετικώς με έγγραφο του τον αρμόδιο έισαγγελέα, ο οποίος μπορεί να ερευνά και αυτεπαγγέλτως κάθε φορά στην εργασία εκτελείται.

Αν ο εισαγγελέας μετ' ακρόαση του καταδικασμένου διαπιστώσει ότι η παράβαση των υποχρεώσεων οφείλεται σε υπαιτιότητά του,

διατάσσει την εκτέλεση της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής. Κατά της διατάξεως του εισαγγελέα επιτρέπεται προσφυγή στον καταδικασμένο εντός δέκα ημερών από της εκτελέσεως της, με δήλωσή του στο γραμματέα της εισαγγελίας του τόπου παροχής της εργασίας ή στο διευθυντή των φυλακών, ο οποίος τη διαβιβάζει ακέμσως στον αρμόδιο εισαγγελέα. Η προσφυγή απευθύνεται στο τριμέλες πλημμελειοδικείο του τόπου παροχής της εργασίας, δεν έχει αναστατικό αποτέλεσμα, είναι απαραδεκτή εάν ο προσφεύγων δεν υποβληθεί σε εκτέλεση της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής και εισάγεται για συζήτηση κατά την πρώτη μετά την υποβολή της δικάσμου, κατά την οποία προσάγεται ο προσφεύγων χωρίς κλήτευση. Αναβολή της συζήτησεως επιτρέπεται μόνο μια φορά σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 349 Κ.Π.Δ. σε ρητή δικάσμου χωρίς κλήτευση του προσφεύγοντος. Σε περίπτωση αναβολής το δικαστήριο μπορεί να διατάξει αναστολή εκτελέσεως της διατάξεως του εισαγγελέα μέχρι να εκδοθεί απόφαση για την προσφυγή. Αν ο προσφεύγων δεν εμφανισθεί, η προσφυγή απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη. Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο αποφαίνεται αμετάλλητα, επιτρέπεται όμως αίτηση ακυρώσεως για μία φορά, εφαρμοζούμενων αναλόγων των διατάξεων του άρθρου 341 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

10. Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που μετατράπηκε σε χρηματική ή πρόστιμο ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, διατηρεί το χαρακτήρα της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής και μετά τη μερική ή ολική απότιση της κατά μετατροπή ποινής. Αποκλείεται όμως η συγχώνευση ποινής που μετατράπηκε και αποτίθηκε, είτε με την καταβολή του ποσού της μετατροπής είτε με παροχή κοινωφελούς εργασίας, με ποινή περιοριστική της ελευθερίας, που δεν υπόκειται σε μετατροπή ή δεν μετατράπηκε.

11. Μετατροπή, αναστολή της ποινής και αναστολή υπό επιτήρηση δεν επιτρέπεται για τις ποινές που επιβάλλονται για εμπορία ναρκωτικών. Οι διατάξεις του παρόντος κώδικα, του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα ή άλλων ειδικών ποινικών νόμων, που απαγορεύουν τη μετατροπή, παραμένουν σε ισχύ».

Άρθρο 3.

Το άρθρο 99 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής: «Ποινές που αναστέλλονται και διάρκεια της αναστολής

Άρθρο 99.

1. Αν κάποιος, που δεν έχει έως τώρα καταδικασθεί αμετακλήτως σε περιοριστική της ελευθερίας ποινή για κακούργημα ή πλημμέλημα, καταδικασθεί σε τέτοια ποινή που είναι κατώτερη από δύο χρόνια, το δικαστήριο μπορεί με την απόφασή του να διατάξει την αναστολή εκτελέσεως της ποινής για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τρία και ανώτερο από πέντε χρόνια.

2. Αν αλλοδαπός, στον οποίο δεν έχει χορηγηθεί πολιτικό άσυλο, καταδικασθεί σε περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που δεν υπερβαίνει τα τρία χρόνια και διατάχθει με την ίδια απόφαση η απέλασή του από τη χώρα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επ' αόριστο αναστολή εκτελέσεως της ποινής κατά παρέκκλιση της προηγούμενης παραγράφου και των άρθρων 100 έως 103 του παρόντος κώδικα, όποτε εκτελείται αμέσως η απέλαση.

3. Ο απελαθείς αλλοδαπός, του οποίου έχει ανασταλεί η ποινή κατά τα ανωτέρω, μπορεί να επιστρέψει στη χώρα μόνο αν παρέλθει πενταετία από την απέλαση και το επιτρέψει ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

4. Ο αλλοδαπός της προηγούμενης παραγράφου, που εισέρχεται ή επιχειρεί να εισέλθει παράνομα στη χώρα, τιμωρείται με ποινή φυλακίσεως τουλάχιστο δύο ετών, η οποία δεν αναστέλλεται με κανέναν τρόπο και εκτελείται αθροιστικώς με την ανασταλείσα ποινή».

Άρθρο 4.

Μετά το άρθρο 100 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται άρθρο 100 Α., που έχει ως εξής: «Αναστολή υπό επιτήρηση.

Άρθρο 100

A. 1. Αν κάποιος καταδικασθεί σε ποινή φυλακίσεως δύο έως τρία ετών και συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 99 και 100 Π.Κ., το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την αναστολή εκτελέσης της ποινής υπό δύο όρους και υπό την επιμέλεια και επιτήρηση επιμελητή κοινωνικής αρωγής, για

χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τρία και ανώτερο από πέντε έτη.

2. Οι όροι από το οποίου που αναφέρονται στο άρθρο 100 παρ. 3, μπορεί να αφορούν τον τρόπο διαβίωσης και τον τόπο διαμονής του καταδικασμένου.

Οι όροι αυτοί μπορεί να συνιστανται ιδίως:

α) στην απαγόρευση απομάκρυνσης του καταδικασμένου χωρίς άδεια από το συνήθη τόπο διαμονής του ή από άλλον τόπο που θα ορίσει το δικαστήριο. Η άδεια απομάκρυνσης, που πρέπει να είναι έγραφη και προσωρινής ισχύος, χορηγείται στον καταδικασμένο από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, μετά από πρόταση του επιμελητή κοινωνικής αρωγής, αποκλειστικά για λόγους εργασίας, σπουδών, υγείας ή οικογενειακούς,

β) στην αφαίρεση διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου ταξιδιωτικού εγγράφου και την απαγόρευση εξόδου από τη χώρα, εκτός αν έχει χορηγηθεί και στην περίπτωση αυτήν, κατά τα αναφερόμενα υπό στοιχείο (α), άδεια εξόδου, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα,

γ) στην υποχρέωση του καταδικασμένου να εμφανίζεται κατά τακτά χρονικά διαστήματα στις αστυνομικές αρχές του τόπου όπου διαμένει ή στα γραφεία της υπηρεσίας επιμελητών κοινωνικής αρωγής,

δ) στην αφαίρεση της άδειας οδήγησης για ορισμένο χρονικό διάστημα 1 έως 5 ετών, αν η πράξη του συνιστά παράβαση των καθηκόντων του ως οδηγού οχήματος,

ε) στην απαγόρευση να συναντάστρέφεται ορισμένα πρόσωπα,

στ) στην επιλήψωση υποχρεώσεων του καταδικασμένου για διατροφή ή επιμελεία προς άλλα πρόσωπα.

3. Επίσης το δικαστήριο δύναται να θέσει ως όρους την τήρηση υποχρεώσεων που εκούσια αναλαμβάνει ο καταδικασμένος, όπως:

α) Να υποβληθεί σε θεραπεία ή ειδική μεταχείριση.

β) Να διαμένει σε ορισμένο ίδρυμα.

γ) Να παρέχει κοινωφελή εργασία.

4. Ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής επιβλέπει την εκπλήρωση των όρων και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση στον αρμόδιο εισαγγελέα. Με τον ίδιο τρόπο αναφέρει αμέσως κάθε σοβαρή παραβίαση των όρων που έχουν τεθεί στον καταδικασμένο.

5. Αν κατά τη διάρκεια της αναστολής της ποινής ο καταδικασμένος παραβαίνει τους όρους που του έχουν τεθεί, το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, ύστερα από αίτηση του αρμόδιου εισαγγελέα, χρίνει, αν πρέπει να διατάξει την άρση της αναστολής. Αν το δικαστήριο αυτό είναι μικτό ορκωτό δικαστήριο ή μικτό ορκωτό εφετείο, αρμόδιο είναι το τριμελές και πενταμελές εφετείο αντίστοιχα.

Η άρση της αναστολής διατάσσεται αν το δικαστήριο κρίνει ότι οι παραβίασεις είναι σε αριθμό και σοβαρότητα τόσο σημαντικές, ώστε να απαιτείται πλέον η έκτιση της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής για να αποτραπεί ο καταδικασμένος από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.

6. Το κατά την προηγούμενη παραγράφου δικαστήριο μετά από αίτηση του αρμόδιου εισαγγελέα ή του καταδικασμένου μπορεί να αποφασίσει την τροποποίηση των όρων, τη σύντμηση ή επιμήκυνση του χρόνου επιτήρησης ή και την πλήρη κατάργηση της επιτήρησης με παράλληλη διατήρηση της αναστολής της ποινής σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 99 επ. Π.Κ., εφ' όσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από τη γενικότερη διαγωγή του καταδικασμένου κατά τη διάρκεια της αναστολής της ποινής. Νέα αίτηση του καταδικασμένου μπορεί να υποβληθεί μετά πάροδο εξαμήνου από της απορρίφεως της πρότυπουμένης.

7. Οι διατάξεις των άρθρων 101 και 102 Π.Κ. εφαρμόζονται και στην αναστολή υπό επιτήρηση».

Άρθρο 5.

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Επίσης η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κύρια διαδικασία και ώστε πρώτη γίνεται αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση».

2. Το άρθρο 47 του α.ν. 1092/1938 «Περι Τύπου», όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παράγραφος 2 του ν. 1738/1987, εξακολουθεί να ισχύει.

Άρθρο 6.

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 221 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν οι φευδείς αυτές πιστοποιήσεις προορίζονται για δικαστική χρήση, αυτοί που τις εκδίδουν τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή, με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 63 αριθμ. 1, ως και με απαγόρευση ασκήσεως του επαγγέλματός τους για χρονικό διάστημα από ένα μήνα μέχρι έξι μήνες».

Άρθρο 7.

Μετά το άρθρο 232 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται άρθρο 232α, που έχει ως εξής:

«Άρθρο 232α.

1. Όποιος με πρόθεση δεν συμμορφώνεται σε προσωρινή διαταγή δικαστή ή δικαστηρίου ή σε διάταξη δικαστικής αποφάσεως, με την οποία υποχρεώνεται σε παραλειψή ή σε ανοχή ή σε πράξη, που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η επιχείρησή της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούλησή του ή σε διάταξη εισαγγελέα σχετική με την προσωρινή ρύθμιση της νομής μεταξύ ιδιωτη και Δημοσίου ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοικήσεως ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρις ενός έτους, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

2. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζεται όταν η πράξη συνίσταται στην αποκατάσταση της έγγαμης συμβίωσης ή εξαρτάται από την ύπαρξη, στο πρόσωπο του αρνούμενου να συμμορφωθεί, ιδιαίτερων προϋποθέσεων για να ασκήσει τις τεχνικές, καλλιτεχνικές ή επιστημονικές ικανότητές του και η άρνησή του δεν οφείλεται σε δυστροπία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'.

Τροποποιήσεις διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 8.

1. Στο άρθρο 20 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

«4. Επιτρέπεται αίτηση για την εξαίρεση μελών ή του εισαγγελέα ή του γραμματέα του αρμόδιου, κατά τις προηγούμενες παραγράφους, δικαστηρίου ή δικαστικού συμβουλίου, όχι όμως και για την εξαίρεση μελών ή του εισαγγελέα ή του γραμματέα του δικαστηρίου ή δικαστικού συμβουλίου που δικάζει την αίτηση αυτή».

2. Η περίπτωση 7 του άρθρου 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Τα πλημμελήματα των αρχιερέων, των νομαρχών, των δικηγόρων, των δικαστών πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικαιοισύνης και εισαγγελέων, συμπεριλαμβανομένων των παρέδρων, των ειρηνοδικών, ειδικών πταισματοδικών, των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας, των παρέδρων και εισηγητών του, των μελών του Ελεγχτικού Συνεδρίου, του Γενικού Επιτρόπου και των αντεπιτρόπων που υπηρετούν σε αυτό, καθώς και του Γενικού Επιτρόπου, του επιτρόπου και των αντεπιτρόπων της επικρατείας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια».

3. Η περίπτωση 2 του άρθρου 112 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα πταισματα των αρχιερέων, νομαρχών, δικηγόρων, των δικαστών πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικαιοισύνης και εισαγγελέων, συμπεριλαμβανομένων των παρέδρων, των ειρηνοδικών, ειδικών πταισματοδικών, των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας, των παρέδρων και εισηγητών του, των μελών του Ελεγχτικού Συνεδρίου, του Γενικού Επιτρόπου και των αντεπιτρόπων που υπηρετούν σε αυτό, καθώς και του Γενικού Επιτρόπου, του επιτρόπου και των αντεπιτρόπων της επικρατείας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια».

4. Στο άρθρο 145 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται τέταρτη παράγραφος, που έχει ως εξής:

«4. Δεύτερη αίτηση διορθώσεως ή συμπληρώσεως είναι απαράδεκτη».

5. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 161 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στο αποδεικτικό, με ποινή ακυρότητας της επίδοσης, σημειώνεται ο τόπος, το έτος, ο μήνας, η μέρα και, αν πρόκειται για κλητήριο θέσπισμα ή κλήση του κατηγορούμενου, ο αριθμός αυτών, ο καλών εισαγγελέας, δημόσιος κατήγορος ή πταισματοδίκης, ως και το ονοματεπώνυμο του προσώπου στο οποίο παραδόθηκε το έγγραφο, υπογράφεται δε το αποδεικτικό από το πρόσωπο αυτό και εκείνον που ενεργεί την επίδοση».

6. Το άρθρο 162 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Το αποδεικτικό της επιδόσεως, που συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 161, έχει αποδεικτή δύναμη ωστόσου προσβληθεί για πλαστότητα. Η προσβολή του αποδεικτικού αυτού ως πλαστού ή η έλειψη κάποιου στοιχείου, που αναφέρεται στο κύρος του κατά το άρθρο 153 ή στο κύρος της επιδόσεως κατά το άρθρο 161 παρ. 1, δεν εμποδίζει την ποινική δίκη να προχωρήσει, αν το δικαστήριο κρίνει ότι αυτός στον οποίο έγινε η επίδοση πληροφορήθηκε έγκαιρα το περιεχόμενο του εγγράφου που επιδόθηκε.

Το ζήτημα αυτό το δικαστήριο οφείλει να το κρίνει αιτιολογημένα με την απόφασή του για την πρόσδο ή μη της δίκης».

7. Η παράγραφος 2 του άρθρου 170 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η ακυρότητα της διαδικασίας στο ακροατήριο επέρχεται επίσης α) στην περίπτωση που ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του ή ο εισαγγελέας ζήτησαν να ασκήσουν δικαίωμα που ρητά τους παρέχεται από το νόμο και το δικαστήριο τους το αρνήθηκε ή παρέλειψε να αποφανθεί για τη σχετική αίτηση και β) στην περίπτωση της παρά το νόμο παραστάσεως του πολιτικών ενάγοντος κατ' αυτή».

8. Η περίπτωση του αριθμού 2 του άρθρου 171 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας καταργείται.

Άρθρο 9

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 231 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν κάποιος από τους μάρτυρες ή τους πραγματόγνωμονες που κλητεύθηκε νόμιμα στο ακροατήριο δεν εμφανισθεί, καταδικάζεται από το δικαστήριο με πρόταση του εισαγγελέα ή του δημόσιου κατήγορου ή και αυτεπαγγέλτων σε πρόστιμο 5.000 έως 20.000 δραχμών, εάν κλητεύθηκε σε μονομελές δικαστήριο, 10.000 έως 40.000 δρχ., εάν κλητεύθηκε σε πολυμελές δικαστήριο που δικάζει πλημμελήματα και 20.000 έως 50.000 δραχμών, εάν κλητεύθηκε σε άλλο δικαστήριο, ως και στην πληρωμή των τελών της αποφάσεως ανεξάρτητα από την αναβολή ή όχι της δίκης. Αν η απουσία του μάρτυρα ή πραγματογνώμονα, που καταδικάσθηκε κατά τον τρόπο αυτόν αποτελέσει λόγο αναβολής της δίκης, καταδικάζεται επί πλέον στις δαπάνες που προκλήθηκαν από την αναβολή και οι οποίες εκκαθαρίζονται και ορίζονται σ' αυτήν την απόφαση. Αν καταδικάστηκαν περισσότεροι, ο καθένας ενέχεται να πληρώσει εξ ολοκλήρου όλες τις δαπάνες».

2. Στο άρθρο 233 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 2, που έχει ως εξής:

«Αν ο κατηγορούμενος δεν γνωρίζει επαρκώς την ελληνική γλώσσα και το κλητήριο θέσπισμα ή το παραπεμπτικό βούλευμα επιδόθηκε σ' αυτόν στην ελληνική γλώσσα, δεν δημιουργείται ακυρότητα, όταν κατά την κρίση του δικαστηρίου ο κατηγορούμενος έλαβε γνώση των στοιχείων της κατηγορίας σε γλώσσα που εννοεί κατά την απολογία του στην προανάκριση ή στην ανάκριση ή με άλλο τρόπο. πριν από τη συζήτηση της υποθέσεως».

Άρθρο 10.

1. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 245 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο, που έχει ως εξής:

«Πρόταση επίσης στο δικαστικό συμβούλιο γίνεται και όταν ο εισαγγελέας εφετών στον οποίο υποβάλλεται μετά την προανάκριση η δικογραφία, που αφορά πρόσωπα ιδιαίτερης δωσιδικίας αρμοδιότητας τριμελούς εφετείου, κρίνει ότι δεν συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορούμενου στο ακροατήριο και παραγγέλλει την εισαγωγή της υποθέσεως στο αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο».

2. Το άρθρο 273 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 273.

Εξέταση κατηγορούμενου

1. α) Όταν ο κατηγορούμενος εμφανιστεί ενώπιον του ανακριτή ή του εισαγγελέα, του πταισματοδίκη, του ειρηνοδίκη ή άλλου γενικού ή ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου, που ενεργεί την προανάκριση, αυτοί είναι υποχρεωμένοι να εξακριβώσουν τα στοιχεία της ταυτότητάς του από το δελτίο της αστυνομικής του ταυτότητας ή από το διαβατήριό του, προσκαλώντας τον ταυτόχρονα να δηλώσει την τωρινή διεύθυνση της κατοικίας του ή της διαμονής του (πόλη, χωριό, συνοικία, οδός, αριθμό). Τα στοιχεία αυτά καταχωρίζονται στην έκθεση της απολογίας. β) Αν ο κατηγορούμενος ισχυρίζεται ότι δεν έχει δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο και δεν αμφισβητεί την ταυτότητα που του αποδίδεται, όποιος ενεργεί την εξέταση καταχωρίζει στην έκθεση της απολογίας το γεγονός αυτό, καθώς και τα κατά τη δήλωση του κατηγορούμενου στοιχεία της ταυτότητάς του, αποστέλλοντας αμέσως απόσπασμα του μέρους αυτού της έκθεσης στον εισαγγελέα που άσκησε την ποινική διώξη. Ο εισαγγελέας ελέγχει την ακρίβεια των στοιχείων της ταυτότητας που δηλώθηκαν και ασκεί ποινική διώξη, αν υπάρχει περίπτωση παράβασης του άρθρου 225 παρ. 2 του Π.Κ. ή των διατάξεων του ν.δ. 127/1969 «περί αποδεικτικής ισχύος των αστυνομικών ταυτοτήτων» ή του νόμου 4310/1929 «περί εγκαταστάσεως και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδι», όπως τροποποιήθηκαν. γ) Ωστόσο η απόφαση γίνεται αμετάλλητη κάθε έγγραφο της προδικασίας και της διαδικασίας στο ακροατήριο, καθώς και κάθε άλλο ποινικό δικόγραφο, επιδιδέται εγκύρως στον κατηγορούμενο στη διεύθυνση της κατοικίας ή της διαμονής του, που δηλώθηκε αρχικά, σύμφωνα με τα παραπάνω, εκτός αν ο κατηγορούμενος είχε νομίμως δηλώσει μεταβολή της πριν από την επίδοση. Τέτοια δήλωση ως προς τη μεταβολή της κατοικίας ή της διαμονής, μαζί με την ακριβή διεύθυνση, πρέπει να γίνεται εγγράφως στον εισαγγελέα του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί κατά το χρόνο της δήλωσης η δικογραφία. Επάνω στη δήλωση συντάσσεται έκθεση για την παρόδοσή της, η οποία καταχωρίζεται σε ειδικό αλφαριθμητικό ευρετήριο που τηρείται στο γραφείο του εισαγγελέα. Αντίγραφο της δήλωσης μαζί με τη σχετική έκθεση για την παρόδοσή της επισυνάπτεται χωρίς χρονοτρίβη στην οικεία δικογραφία.

Ως τέτοια δήλωση κατοικίας ή διαμονής θεωρείται και εκείνη που αναγράφεται στην έκθεση ασκήσεως του ένδικου μέσου ή της προσφυγής κατά της απευθείας κλήσεως ή στην περί αναιρέσεως δήλωση της παρ. 2 του άρθρου 473. Στην τελευταία περίπτωση, η περί αναιρέσεως δήλωση του κατηγορούμενου ή αντίγραφο αυτής επισυνάπτεται στην οικεία δικογραφία, μερίμνη του γραμματέα της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου.

Εάν ο προσωρινά κρατηθείς στη φυλακή κατηγορούμενος απολυθεί λόγω αντικαταστάσεως της προσωρινής κρατήσεως του με περιοριστικούς όρους ή συμπληρώσεως του ανώτατου ορίου της και δεν έχει δηλώσει διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής, σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις του παρόντος, οι επιδόσεις που αφορούν την υπόθεση για την οποία κρατήθηκε γίνονται στη διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής, που δηλώσει στο διεύθυνση της φυλακής και σε περίπτωση μη δηλώσεως στο γραμματέα της εισαγγελίας του πλημμελειοδίκειο, σύμφωνα με τη διάταξη του στοιχείου ε' του παρόντος.

Εάν υπάρχουν περισσότερες από τις ανωτέρω δηλώσεις κατοικίας ή διαμονής οι επιδόσεις των ανωτέρω δικογράφων στον κατηγορούμενο είναι έγκυρες, εάν γίνονται στη διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής που δηλώθηκε τελευταία. Εάν η δηλωθείσα διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής είναι ανύπαρκτη ή αν ο κατηγορούμενος αρνήθηκε να προβεί σε δήλωση κατοικίας ή διαμονής ή δηλώσεις ότι δεν έχει κατοικία ή διαμονή, οι επιδόσεις γίνονται στο γραμματέα της εισαγγελίας του πλημμελειοδίκειο, σύμφωνα με τη διάταξη του στοιχείου ε' του παρόντος. Στις πιο πάνω περιπτώσεις ο κατηγορούμενος θεωρείται ως γνωστής διαμονής. δ) Εκείνος που ενεργεί την ανάκριση ή την προανάκριση υπενθυμίζει στον κατηγορούμενο την υποχρέωσή του κατά το προηγούμενο εδάφος και τις συνέπειες σε περίπτωση παράλειψης, μνημονεύοντας ρητά το γεγονός αυτό στην έκθεση της απολογίας. ε) Αν ο κατηγορούμενος δηλώσει αρχικά ή μεταγενέστερο διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής στην αλλοδαπή, οι επιδόσεις που αναφέρονται στο εδ. γ' της παραγράφου αυτής γίνονται μόνο στο συνήγορο που

διορίστηκε κατά το άρθρο 96 παρ. 1 και αν οι συνήγοροι είναι περισσότεροι, σε έναν από αυτούς. Αν ο κατηγορούμενος δεν έχει διορίσει συνήγορο, οφείλει στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου να διορίσει αντίκλητο έναν από τους δικηγόρους της έδρας του οικείου δικαστηρίου, στον οποίο και μόνο γίνονται όλες οι παραπάνω επιδόσεις. Αν ο κατηγορούμενος παραλείψει το διορισμό αντικλήτου ή η επίδοση στον αντίκλητο είναι αδύνατη ή έπεισε τη διότητά του ως αντικλήτου οι επιδόσεις αυτές γίνονται στο γραμματέα της εισαγγελίας του πλημμελειοδίκειου, στην περιφέρεια του οποίου ενεργείται ή έχει ενεργηθεί η ανάκριση ή η προανάκριση. Ο γραμματέας της εισαγγελίας φυλάσσει τα επιδόμενα έγγραφα σε ιδιαίτερο για κάθε κατηγορούμενο φάκελο, το περιεχόμενο του οποίου μπορούν οποτεδήποτε να πληροφορηθούν ο κατηγορούμενος και ο συνήγορός του. Ο αντίκλητος δικηγόρος διατηρεί την διότητά του αυτήν, εκτός αν δηλώσει στον προαναφερόμενο γραμματέα ότι έληξε η σχέση εντολής με τον κατηγορούμενο.

2. Αφού εξαχριβώθει η ταυτότητα του κατηγορούμενου και του εξηγηθούν τα δικαιώματά του σύμφωνα με το άρθρο 103, εκείνος που ενεργεί την εξέταση του εκθέτει με πληροτήτα και σαφήνεια την πράξη για την οποία κατηγορείται και τον προσκαλεί να απολογηθεί και να υποδειξεί τα μέσα της υπεράσπισής του. Ο κατηγορούμενος έχει δικαιώματα να αρνηθεί να απαντήσει. Επίσης έχει δικαιώματα να παραδώσει την απολογία του γραπτή. Σ' αυτήν την περίπτωση όποιος ενεργεί την ανάκριση απευθύνεται στον κατηγορούμενο τις απαραίτητες ερωτήσεις, για να αποσαφηνιστεί το περιεχόμενο της έγγραφης απολογίας. Οι ερωτήσεις πρέπει να αναγράφονται ρητά στην έκθεση.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 223 παρ. 2, 3 και 5 και 225 εφαρμόζονται και για την εξέταση κατηγορούμενων».

3. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 276 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Εκτός από την περίπτωση του άρθρου 275, κανείς δεν συλλαμβάνεται χωρίς ειδικά και εμπειριστατωμένα αιτιολογημένο ένταλμα του ανακριτή ή βούλευμα του δικαστικού συμβουλίου, που πρέπει να κοινοποιούνται κατά τη στιγμή της σύλληψης».

4. Στο άρθρο 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3, που έχει ως εξής:

«3. Αν ο κατηγορούμενος είναι έφηβος μπορεί να διαταχθούν περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση, εφ' όσον η πράξη για την οποία κατηγορείται τιμωρείται με ποινή καθειρέζεως άνω των δέκα ετών ανεξάρτητα από τη διάρκεια των αντί της ποινής επιβαλλόμενων μέτρων και συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις της παραγράφου 1.»

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 283 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 282 ο ανακριτής, αμέσως μετά την απολογία του κατηγορούμενου, μπορεί να τον αφήσει ελεύθερο ή να εκδώσει διάταξη, που να του θέτει περιοριστικούς ή άλλους όρους ή αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του προηγούμενου άρθρου, να εκδώσει εναντίον του ειδικά και εμπειριστατωμένα αιτιολογημένο ένταλμα προσωρινής κράτησης, αφού προηγουμένως και σε κάθε περίπτωση λάβει τη γραπτή σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα.

Σε περίπτωση διαφωνίας για την προσωρινή κράτηση ή για τους όρους που πρέπει να τεθούν, αποφαίνεται το δικαστικό συμβούλιο (άρθρο 305 και 307 στοιχ. στ').

6. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 286 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο τελευταίο, που έχει ως εξής:

«Νέα αίτηση του κατηγορούμενου είναι απαράδεκτη αν δεν περάσουν 30 ημέρες από την απόρριψη της προηγουμένης. Ο περιορισμός δεν ισχύει αν ο κατηγορούμενος επικαλείται νεότερα γεγονότα από τα οποία προκύπτει ότι εξέλιπαν οι λόγοι για τους οποίους είχε διαταχθεί η προσωρινή κράτηση».

7. Στο άρθρο 291 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

«4. Νέα αίτηση του κατηγορούμενου για την αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης είναι απαράδεκτη αν δεν περάσουν 30 ημέρες από την απόρριψη της προηγουμένης. Ο περιορισμός δεν ισχύει αν ο κατηγορούμενος επικαλείται νεότερα γεγονότα από τα οποία προκύπτει ότι εξέλιπαν οι λόγοι για τους οποίους είχε διαταχθεί η προσω-

ρινή κράτηση».

8. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 308 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας μετά το δεύτερο εδάφιο προστίθεται εδάφιο, που έχει ως εξής:

«3. Η ειδοποίηση αυτή μπορεί να γίνει και προφορικά ή τηλεφωνικά, όπότε αποδεικνύεται με βεβαίωση του αρμόδιου γραμματέα της εισαγγελίας, που επισυνάπτεται στη δικογραφία».

Άρθρο 11.

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 320 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθενται εδάφια, που έχουν ως εξής:

«Το κλητήριο θέσπισμα και η κλήση του κατηγορούμενου συντάσσονται σε δύο αντίτυπα. Το ένα επιδίδεται στον κατηγορούμενο και το άλλο επισυνάπτεται στη δικογραφία κατά τη συζήτηση της υποθέσεως».

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 320 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως προστέθηκε με το άρθρο 5 παράγραφος 9 του ν. 1738/1987, καταργείται.

3. Το στοιχείο ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 321 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«ε. Τον αριθμό του, την επισημη σφραγίδα και την υπογραφή του εισαγγελέα, του δημόσιου κατήγορου ή του πταισματοδίκη (άρθρ. 27 παρ. 2) που εξέδωσε το θέσπισμα. Τα ίδια στοιχεία πρέπει να περιέχει και το κλητήριο θέσπισμα, που επιδίδεται στον αστικώς υπεύθυνο (άρθρο 89)».

4. Στο άρθρο 321 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5, που έχει ως εξής:

«5. Η έλλειψη στοιχείου του κύρους του κλητηρίου θεσπισμάτος ή της κλήσεως αποδεικνύεται από το κλητήριο θέσπισμα ή την κλήση που επιδόθηκε στον κατηγορούμενο ή από το υπάρχον στη δικογραφία αντίτυπο τους και σε έλλειψή του από το αποδεικτικό επιδόσεως».

5. Στο άρθρο 327 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5, που έχει ως εξής:

«5. Ο αριθμός των μαρτύρων υπερασπίσεως, που κλητεύονται ή προτείνονται από κάθε κατηγορούμενο για να εξετασθούν στο ακροατήριο, δεν μπορεί να υπερβαίνει τον αριθμό των μαρτύρων που καλούνται από τον εισαγγελέα και τον πολιτικών ενάγοντα. Δύναται όμως το δικαστήριο πριν ή κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτων να αυξούμει τον αριθμό των μαρτύρων υπερασπίσεως, αν χίνει ότι τούτο επιβάλλεται για την εξένρεση της ουσιαστικής αλήθειας και δεν αντίκειται στο συμφέρον του κατηγορούμενου και δεν οδηγεί σε παρέλκυση της δίκης».

6. Στο άρθρο 335 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3, που έχει ως εξής:

«3. Αν το δικαστήριο, ύστερα από απόρριψη δύο τουλάχιστον προσφυγών του ίδιου κατηγορούμενου ή του συνηγόρου του κατά διατάξεων του προέδρου περι απαγορεύσεως ερωτήσεων στον ίδιο μάρτυρα, πραγματογόνων α ή τεχνικό σύμβουλο, απορρίπτει νέα προσφυγή κατά όμοιας διατάξεως του προέδρου, μπορεί συγχρόνως να αποφασίσει ότι ο κατηγορούμενος αυτός ή ο συνηγόρος του περάτωσε την εξέταση του εν λόγω μάρτυρα, πραγματογόνων α ή τεχνικού σύμβουλου, εάν χίνει ότι η εκ μέρους του συνέχιση της εξετάσεως έχει ως σκοπό την παρέλκυση της δίκης. Αν ο πρόεδρος του δικαστηρίου δεν επέτρεψε στον κατηγορούμενο ή το συνηγόρο του τρεις τουλάχιστον ερωτήσεις προς τον ίδιο μάρτυρα, πραγματογόνων α ή τεχνικό σύμβουλο ως άσκοπες ή εκτός θέματος, ο εισαγγελέας μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο να χίνει ότι οι ερωτήσεις υποβάλλονται προς παρέλκυση της δίκης και να αποφασίσει περατώμενή την εξέταση του μάρτυρα».

7. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 341 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Μπορεί όμως ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, μόλις υποβληθεί η αίτηση για ακύρωση, να διατάξει την αναστολή της εξέτασης, ωστόσου εκδικασθεί η αίτηση. Σε περίπτωση μη χορηγήσεως της αναστολής, ο αιτών δύναται να προσφύγει στο δικαστικό συμβούλιο, μέσα σε δύο μέρες».

8. Στο άρθρο 349 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθενται παράγραφοι 2 και 3, που έχουν ως εξής:

«2. Εάν το σημαντικό αίτιο αναγγέλθηκε από το συνήγορο ή άλλο πρόσωπο για λογαριασμό απόντος διαδίκου και η συζήτηση αναβλήθηκε σε ρητή δικάσμα, η περί αναβολής απόφαση επέχει θέση κλητεύσεώς του.

3. Ιατρικό πιστοποιητικό, που προσκομίζεται προς απόδειξη ασθενείας για αναβολή δίκης λόγω σημαντικού αιτίου, δεν λαμβάνεται υπόψη εάν δεν έχει προσκομισθεί κατά την έναρξη της συνεδρίασεως του δικαστηρίου και εάν σ' αυτό δεν αναφέρεται ότι έχει εκδοθεί για δικαστική χρήση και ότι ο ασθενής λόγω συγχεκριμένης ασθενείας δεν μπορεί να εμφανισθεί στο δικαστήριο».

9. Στο άρθρο 365 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 2, που έχει ως εξής:

«2. Σε περίπτωση αναβολής το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει τη μη κλήσεως για τις επόμενες δικασίμους επουσιώδους μάρτυρα, εφ' όσον εξετάσθηκε κατά την πρώτη δίκη και δόθηκε δυνατότητα στους συνηγόρους υπερασπίσεως να διατυπώσουν ερωτήματα, όπότε κατά τη νέα δίκη διαβάζεται στο ακροατήριο η ένορκη κατάθεσή του. Το δικαστήριο δύναται να απολλάξει κλητεύσεντα εκ παραδρομής μάρτυρα».

10. Η παράγραφος 2 του άρθρου 391 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι ένορκοι που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, αν απουσιάσουν χωρίς νόμιμο λόγο, τιμωρούνται με απόφαση των τακτικών δικαστών αμέσως μετά την ανάγνωση του καταλόγου των ενόρκων με χρηματική ποινή 20.000 έως 40.000 δραχμών. Τιμωρούνται επίσης για κάθε νέα απουσία στη διάρκεια της ίδιας δωδεκαήμερης περιόδου με χρηματική ποινή 30.000 έως 60.000 δραχμών».

Άρθρο 12.

1. Στο άρθρο 429 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3, που έχει ως εξής:

«3. Σε περίπτωση ασκήσεως εφέσεως από τον κατηγορούμενο κατά αποφάσεως που εκδόθηκε κατά τη διαδικασία του προηγούμενου άρθρου και του παρόντος, ο εισαγγελέας, που είναι επιφορτισμένος με την εκτέλεση της αποφάσεως, μπορεί να διατάξει την αναβολή ή τη διακοπή της εκτέλεσης, ωστόσου εκδικαστεί η έφεση, αν χίνει ότι ο εκκαλών δεν είναι ύποπτος φυγής».

2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 430 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Εκείνος που δεν εμφανίσθηκε και καταδικάσθηκε με ανέκκλητη απόφαση μπορεί να ζητήσει την ακύρωσή της για το λόγο ότι κατά την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος δεν συνέτρεχαν οι όροι του άρθρου 428, καθορίζοντας συγχρόνως και τον τόπο στον οποίο τότε διέμενε, διαφορετικά η αίτησή του είναι απαράδεκτη».

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 431 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται τελευταίο εδάφιο, που έχει ως εξής:

«Η ακύρωση της απόφασης δεν ανατρέπει την αναστολή της παραγραφής που επήλθε με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσεως».

4. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 432 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν εκείνος που παραπέμφθηκε για κακούργημα είναι ή κατά το άρθρο 273 θεωρείται γνωστής διαμονής και δεν εμφανίζεται για να δικαστεί στη δικάσμα που ορίσθηκε, δικάζεται σαν να ήταν πάρων, αν κλητεύθηκε ως γνωστής διαμονής. Η απόφαση που θα εκδοθεί δεν μπορεί να προσβληθεί με κανένα ένδικο μέσο».

Άρθρο 13.

1. Στο τέλος του άρθρου 469 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθενται εδάφια, που έχουν ως εξής:

«Για τη συζήτηση του ένδικου μέσου δεν είναι αναγκαία η κλήση των αωφελούμενων κατηγορούμενων, οι οποίοι όμως μπορούν να εμφανισθούν και να συμμετάσχουν στη δίκη. Σε περίπτωση που το δικαστήριο παρέλκει την αποφασίση για την επεκτατικό αποτέλεσμα του ένδικου μέσου, μπορεί μετά από αίτηση αυτών ή του εισαγγελέα να επιληφθεί έκ νέου προς συμπλήρωση της αποφάσεως του».

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 471 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Κατ' εξαίρεση τη προθεσμία για την άσκηση του ένδικου μέσου